

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Susedstvo a svet

(2019/C 86/16)

Hlavný spravodajca: Hans JANSSEN (NL/EES), starosta Oisterwijku

Referenčné dokumenty: Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce

COM(2018) 460 final

Návrh rozhodnutia Rady o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o pridružení zámoria“)

COM(2018) 461 final

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

CCOM(2018) 465 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce

Pozmeňovací návrh 1

COM(2018) 460 final, odôvodnenie 25

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Zatiaľ čo demokracia a ľudské práva vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien by sa mali zohľadňovať počas vykonávania tohto nariadenia, pomoc Únie v rámci tematických programov pre ľudské práva a demokraciu a organizácie občianskej spoločnosti by mala mať osobitnú doplňujúcu a prídavnú úlohu vďaka svojej globálnej povahe a činnosti nezávislej od súhlasu vlád a orgánov verejnej správy dotknutých tretích krajín.</p>	<p>Zatiaľ čo demokracia a ľudské práva vrátane rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien by sa mali zohľadňovať počas vykonávania tohto nariadenia, pomoc Únie v rámci tematických programov pre ľudské práva a demokraciu, organizácie občianskej spoločnosti a miestne a regionálne orgány by mala mať osobitnú doplňujúcu a prídavnú úlohu vďaka svojej globálnej povahe a činnosti nezávislej od súhlasu vlád a orgánov verejnej správy dotknutých tretích krajín.</p>

Zdôvodnenie

V tomto návrhu stanoviska sa zasadzuje za to, aby sa miestnym a regionálnym orgánom poskytol osobitný, samostatný program s vyčleneným rozpočtom v oblasti rozvojovej spolupráce a aby sa zároveň na tieto orgány v celom programovaní prihliadalo ako na prijímateľov, ako tomu bolo v súčasnom období VFR v rámci nástroja rozvojovej spolupráce (DCI). Napriek tomu, že rozpočtový riadok pre miestne orgány v rámci DCI nebol úplne vyčerpaný, príliš rýchlo sa dospelo k záveru, že to súvisí s nedostatočnou kapacitou miestnych a regionálnych orgánov. Závažnejšie mohli byť iné dôvody, ako sú napríklad prísne požiadavky týkajúce sa spolufinancovania a zložité postupy predkladania žiadostí. Inštitúcie EÚ by v každom prípade mali poskytnúť priestor na zlepšenie namiesto rozhodnutia o priamom zrušení.

Okrem toho je kľúčové, aby pokračovali alebo sa zriadili dôsledné koordinačné mechanizmy medzi občianskou spoločnosťou, miestnymi orgánmi a inštitúciami EÚ s cieľom zabezpečiť plnenie rozvojovej politiky EÚ a cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Organizácie občianskej spoločnosti a miestne a regionálne orgány by sa preto skutočne mali v tomto článku uviesť v jednej vete.

Pozmeňovací návrh 2

COM(2018) 460 final, odôvodnenie 26

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Organizácie občianskej spoločnosti by mali zahŕňať širokú škálu subjektov s rôznymi úlohami a mandátmi, medzi ktoré patria všetky neštátne, neziskové štruktúry, nestranné a nenásilné, prostredníctvom ktorých sa ľudia organizujú v záujme uskutočňovania spoločných cieľov a ideálov, či už politických, kultúrnych, sociálnych alebo hospodárskych. Tieto štruktúry pôsobia na miestnej, vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a zahŕňajú mestské aj vidiecke, formálne aj neformálne organizácie.</p>	<p>Organizácie občianskej spoločnosti by mali zahŕňať širokú škálu subjektov s rôznymi úlohami a mandátmi, medzi ktoré patria všetky neštátne, neziskové štruktúry, nestranné a nenásilné, prostredníctvom ktorých sa ľudia organizujú v záujme uskutočňovania spoločných cieľov a ideálov, či už politických, kultúrnych, sociálnych alebo hospodárskych. Tieto štruktúry pôsobia na miestnej, vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a zahŕňajú mestské aj vidiecke, formálne aj neformálne organizácie.</p> <p><i>V súlade s Európskym konsenzom o rozvoji zohrávajú miestne a regionálne orgány kľúčovú úlohu pri plnení cieľov trvalo udržateľného rozvoja a koordinácii miestnych subjektov. Ako sa uznáva v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj, všetkých 17 cieľov obsahuje miestne prvky a súvisí s právomocami miestnych orgánov, a to vrátane rodovej otázky a zmeny klímy.</i></p>

Zdôvodnenie

V návrhu EK sa nespomína úloha, ktorú miestne orgány zohrávajú pri navrhovaní, vykonávaní a monitorovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja, aj keď v Agende 2030 pre udržateľný rozvoj sa jasne stanovuje, že všetkých 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja obsahuje miestne prvky a súvisí s každodennou činnosťou miestnych a regionálnych orgánov. V novom Európskom konsenze o rozvoji z roku 2017 sa opakuje potreba **lokalizovať ciele trvalo udržateľného rozvoja**. To je v rozpore s absenciou vyhradeného financovania pre miestne orgány v novom súbore vonkajších nástrojov, čo je len ďalším dôvodom priamo znovu zaviesť rozpočtový riadok pre miestne orgány.

Pozmeňovací návrh 3

COM(2018) 460 final, odôvodnenie 29

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Je nevyhnutné ďalej zintenzívniť spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti migrácie, využívať výhody dobre riadenej a legálnej migrácie a účinne riešiť neregulárnu migráciu. Takáto spolupráca by mala prispieť k zabezpečeniu prístupu k medzinárodnej ochrane, riešeniu základných príčin neregulárnej migrácie, posilneniu riadenia hraníc a úsiliu v boji proti neregulárnej migrácii, obchodovaniu s ľuďmi a prevádzaniu migrantov, a k práci na návratoch, readmisii a prípadne opätovnom začlenení, na základe vzájomnej zodpovednosti a plného rešpektovania humanitárnych záväzkov a záväzkov v oblasti ľudských práv. Účinná spolupráca tretích krajín s Úniou v tejto oblasti by preto mala byť neoddeliteľnou súčasťou všeobecných zásad tohto nariadenia. Zvýšenie súdržnosti medzi politikami v oblasti migrácie a rozvojovej spolupráce je dôležité, aby sa zabezpečilo, že rozvojová pomoc pomôže partnerským krajinám účinnejšie riadiť migráciu. Týmto nariadením by sa malo prispieť ku koordinovanému, komplexnému a štruktúrovanému prístupu k migrácii, maximalizácii synergií a uplatňovaniu potrebného pákového efektu.</p>	<p>Je nevyhnutné ďalej zintenzívniť spoluprácu s partnerskými krajinami v oblasti migrácie v úzkej spolupráci s ich miestnymi a regionálnymi orgánmi, využívať výhody dobre riadenej a legálnej migrácie a účinne riešiť neregulárnu migráciu. Takáto spolupráca by mala prispieť k zabezpečeniu prístupu k medzinárodnej ochrane, riešeniu základných príčin neregulárnej migrácie, najmä ak ide o zraniteľné osoby, ako sú maloleté osoby bez sprievodu, posilneniu riadenia hraníc a úsiliu v boji proti neregulárnej migrácii, obchodovaniu s ľuďmi a prevádzaniu migrantov, a k práci na návratoch, readmisii a prípadne opätovnom začlenení, na základe vzájomnej zodpovednosti a plného rešpektovania humanitárnych záväzkov a záväzkov v oblasti ľudských práv, a to aj vzhľadom na možné prijatie globálneho paktu OSN o migrácii. Účinná spolupráca tretích krajín s Úniou v tejto oblasti by preto mala byť neoddeliteľnou súčasťou všeobecných zásad tohto nariadenia. Zvýšenie súdržnosti medzi politikami v oblasti migrácie a rozvojovej spolupráce je dôležité, aby sa zabezpečilo, že rozvojová pomoc pomôže partnerským krajinám účinnejšie riadiť migráciu. Týmto nariadením by sa malo prispieť ku koordinovanému, komplexnému a štruktúrovanému prístupu k migrácii na základe miestnych potrieb a skutočností, maximalizácii synergií a uplatňovaniu potrebného pákového efektu.</p>

Zdôvodnenie

Migračná a rozvojová politika spolu úzko súvisia. Vykonávanie spoločnej európskej migračnej politiky v praxi si nevyhnutne vyžaduje spoluprácu na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Podmienkou dosiahnutia optimálnych výsledkov je prístup založený na viacúrovňovom riadení. Rozhodujúce je, aby orgány EÚ ako aj národné, miestne a regionálne orgány úzko spolupracovali s miestnymi a regionálnymi orgánmi v tranzitných krajinách a s občianskou spoločnosťou, združeniami migrantov a miestnymi spoločenstvami v hostiteľských krajinách.

Pozmeňovací návrh 4

COM(2018) 460 final – Všeobecné ustanovenia – článok 3 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>V súlade s odsekom 1 sú špecifické ciele tohto nariadenia tieto:</p> <p>a) podporovať a posilňovať dialóg a spoluprácu s tretími krajinami a regiónmi v susedstve, subsaharskej Afrike, Ázii a Tichomorí a Severnej a Južnej Amerike a Karibiku;</p> <p>b) na globálnej úrovni upevňovať a presadzovať demokraciu, právny štát a ľudské práva, podporovať organizácie občianskej spoločnosti, ďalšiu stabilitu a mier a riešiť iné globálne výzvy vrátane migrácie a mobility;</p>	<p>V súlade s odsekom 1 sú špecifické ciele tohto nariadenia tieto:</p> <p>a) podporovať a posilňovať dialóg a spoluprácu s tretími krajinami a regiónmi v susedstve, a to aj na úrovni subjektov na nižšej než celoštátnej úrovni, subsaharskej Afrike, Ázii a Tichomorí a Severnej a Južnej Amerike a Karibiku;</p> <p>b) na globálnej úrovni upevňovať a presadzovať demokraciu, právny štát, ľudské práva a rodovú rovnosť, podporovať organizácie občianskej spoločnosti a miestne a regionálne orgány, ďalšiu stabilitu a mier a riešiť iné globálne výzvy vrátane migrácie a mobility;</p>

Zdôvodnenie

Prostredníctvom pomoci a spolupráce na nižšej než celoštátnej (miestnej a regionálnej) úrovni so subjektmi z krajín susedstva (najmä Východného partnerstva), ktorá sa sústreďuje na miestne potreby a okolnosti a je im prispôsobená, sa v mnohých prípadoch môžu dosiahnuť lepšie a inkluzívnejšie výsledky, ktoré občania pociatia výraznejšie než prostredníctvom programov s ústrednými orgánmi partnerských krajín.

Pozmeňovací návrh 5

COM(2018) 460 final – Všeobecné ustanovenia – článok 4 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Tematické programy zahŕňajú akcie spojené s plnením cieľov trvalo udržateľného rozvoja na globálnej úrovni v týchto oblastiach:</p> <p>a) ľudské práva a demokracia;</p> <p>b) organizácie občianskej spoločnosti;</p> <p>c) stabilita a mier;</p> <p>d) globálne výzvy.</p>	<p>Tematické programy zahŕňajú akcie spojené s plnením cieľov trvalo udržateľného rozvoja na globálnej úrovni v týchto oblastiach:</p> <p>a) ľudské práva a demokracia;</p> <p>b) organizácie občianskej spoločnosti;</p> <p>c) miestne a regionálne orgány;</p> <p>d) stabilita a mier;</p> <p>e) globálne výzvy.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Tematické programy sa môžu vzťahovať na všetky tretie krajiny, ako aj zámorské krajiny a územia, ktoré sú vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ).</p> <p>V záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 sa tematické programy zakladajú na intervenčných oblastiach uvedených v prílohe III.</p>	<p>Všetky tematické programy by sa mali opierať o vyčlenený rozpočet.</p> <p>Tematické programy sa môžu vzťahovať na všetky tretie krajiny, ako aj zámorské krajiny a územia, ktoré sú vymedzené v rozhodnutí Rady .../... (EÚ).</p> <p>V záujme dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 sa tematické programy zakladajú na intervenčných oblastiach uvedených v prílohe III.</p>

Zdôvodnenie

Ako sa uvádza v pozmeňovacom návrhu 1, v tomto návrhu stanoviska sa dôrazne odporúča, aby sa pre miestne a regionálne orgány vytvoril osobitný, samostatný program s vyčleneným rozpočtom v oblasti rozvojovej spolupráce a aby sa zároveň na tieto orgány v celom programovaní prihliadalo ako na prijímateľov.

Pozmeňovací návrh 6

COM(2018) 460 final – Všeobecné ustanovenia – článok 4 ods. 5

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Akcie v rámci tohto nariadenia sa vykonávajú predovšetkým prostredníctvom geografických programov.</p>	<p>Akcie v rámci tohto nariadenia sa vykonávajú predovšetkým prostredníctvom geografických programov. V prípade potreby sú priamymi príjemcami geografických programov aj miestne a regionálne orgány v krajinách susedstva.</p>

Zdôvodnenie

Pomoc EÚ pre miestne a regionálne orgány z partnerských krajín a spolupráca s týmito orgánmi nesmie finančne ani organizačne utrieť v dôsledku zvýšenej flexibility pri pridelení finančných a iných zdrojov medzi rôznymi geografickými a tematickými programami. Odporúča sa, aby geografické programy boli už vopred zamerané na miestne a regionálne orgány ako na priamych príjemcov.

Pozmeňovací návrh 7

COM(2018) 460 final – Všeobecné ustanovenia – článok 6 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Finančné krytie uvedené v odseku 1 tvorí:</p> <p>a) suma 68 000 miliónov EUR na geografické programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — susedstvo najmenej 22 000 miliónov EUR, — subsaharská Afrika najmenej 32 000 miliónov EUR, — Ázia a Tichomorie 10 000 miliónov EUR, — Severná a Južná Amerika a Karibik 4 000 miliónov EUR, <p>b) suma 7 000 miliónov EUR na tematické programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ľudské práva a demokracia 1 500 miliónov EUR, — organizácie občianskej spoločnosti 1 500 miliónov EUR, — stabilita a mier 1 000 miliónov EUR, — globálne výzvy 3 000 miliónov EUR, <p>c) 4 000 miliónov EUR na činnosti rýchlej reakcie.</p>	<p>Finančné krytie uvedené v odseku 1 tvorí:</p> <p>a) suma 68 000 miliónov EUR na geografické programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — susedstvo najmenej 22 000 miliónov EUR, — subsaharská Afrika najmenej 32 000 miliónov EUR, — Ázia a Tichomorie 10 000 miliónov EUR, — Severná a Južná Amerika a Karibik 4 000 miliónov EUR, <p>b) suma 7 500 miliónov EUR na tematické programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ľudské práva a demokracia 1 500 miliónov EUR, — organizácie občianskej spoločnosti 1 500 miliónov EUR, — miestne a regionálne orgány 500 miliónov EUR, — stabilita a mier 1 000 miliónov EUR, — globálne výzvy 3 000 miliónov EUR, <p>c) 4 000 miliónov EUR na činnosti rýchlej reakcie.</p>

Zdôvodnenie

V súlade s uvedenými pozmeňovacími návrhmi sa dôrazne odporúča, aby sa primeraná zložka rozpočtu dostupného pre geografické programy vyčlenila priamo na programy s miestnymi a regionálnymi orgánmi alebo pre tieto orgány, ako je to v prípade DCI vo VFR na roky 2014 – 2020. Navrhovaná suma (500 miliónov EUR) je založená na súčasnom rozdelení rozpočtového riadka pre organizácie občianskej spoločnosti (OOS) a miestne orgány (66,16 % pre organizácie občianskej spoločnosti, 22,05 % pre miestne orgány, 10,4 % na vzdelávanie a zvyšovanie informovanosti v oblasti rozvoja a 1,39 % na podporné opatrenia (obdobie rokov 2018 – 2020)) a musí sa, samozrejme, starostlivo vypočítať s prihliadnutím na mieru čerpania súčasného rozpočtu pre miestne orgány, ako aj na mnoho iných faktorov.

Pozmeňovací návrh 8

COM(2018) 460 final – Všeobecné ustanovenia – článok 8 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Únia sa snaží podporovať, rozvíjať a konsolidovať zásady demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, na ktorých bola založená, a to prostredníctvom dialógu a spolupráce s partnerskými krajinami a regiónmi.</p>	<p>Únia sa snaží podporovať, rozvíjať a konsolidovať zásady demokracie na všetkých úrovniach verejnej správy, právneho štátu, rodovej rovnosti, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, na ktorých bola založená, a to prostredníctvom dialógu a spolupráce s partnerskými krajinami a regiónmi.</p>

Zdôvodnenie

Do hlavných zásad by sa mala zahrnúť demokracia na nižšej než celoštátnej úrovni, keďže občania môžu mať najpriamejšiu skúsenosť s demokraciou práve na miestnej a regionálnej úrovni. Ku kľúčovým zásadám by sa mala doplniť rodová rovnosť.

Pozmeňovací návrh 9

COM(2018) 460 final, článok 11 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Programovanie geografických programov poskytuje špecifický a prispôsobený rámec spolupráce založený na:</p> <p>a) potrebách partnerov stanovených na základe konkrétnych kritérií, berúc do úvahy počet obyvateľov, chudobu, nerovnosť, ľudský rozvoj, hospodársku a environmentálnu zraniteľnosť a odolnosť štátu a spoločnosti;</p> <p>b) schopnosti partnerov vytvárať finančné zdroje a získavať k nim prístup a ich absorpčných kapacitách;</p> <p>c) záväzkoch a výkonnosti partnerov stanovených na základe kritérií, ako sú politická reforma a hospodársky a sociálny rozvoj;</p> <p>d) potenciálnom vplyve financovania z prostriedkov Únie v partnerských krajinách a regiónoch;</p> <p>e) schopnosti a záväzku partnera presadzovať spoločné záujmy a hodnoty a podporovať spoločné ciele a mnohostranné aliancie, ako aj pokrok pri dosahovaní priorit Únie.</p>	<p>Programovanie geografických programov poskytuje špecifický a prispôsobený rámec spolupráce založený na:</p> <p>a) potrebách partnerov stanovených na základe konkrétnych kritérií, berúc do úvahy počet obyvateľov, chudobu, nerovnosť, ľudský rozvoj, hospodársku a environmentálnu zraniteľnosť a odolnosť štátu a spoločnosti;</p> <p>b) schopnosti partnerov vytvárať finančné zdroje a získavať k nim prístup a ich absorpčných kapacitách;</p> <p>c) záväzkoch a výkonnosti partnerov stanovených na základe kritérií, ako sú politická reforma a hospodársky a sociálny rozvoj, a na ich ochote zapájať miestne a regionálne orgány do prípravy, vykonávania a monitorovania programov;</p> <p>d) potenciálnom vplyve financovania z prostriedkov Únie v partnerských krajinách a regiónoch, a to i v podobe projektov malého rozsahu, ktoré sú dostupné aj miestnym a regionálnym subjektom;</p> <p>e) schopnosti a záväzku partnera presadzovať spoločné záujmy a hodnoty a podporovať spoločné ciele a mnohostranné aliancie, ako aj pokrok pri dosahovaní priorit Únie.</p>

Zdôvodnenie

V návrhu článku 11 sa už uvádza, že všetky „...akcie sa podľa možnosti zakladajú na dialógu medzi Úniou, členskými štátmi a dotknutými partnerskými krajinami vrátane vnútroštátnych a miestnych orgánov...“, čo je dobré východisko, ale zdá sa dôležité doplniť, že v zásadách programovania sa dôrazne podporuje aj zapojenie miestnych a regionálnych orgánov (a iných zainteresovaných strán) do prípravy, vykonávania a monitorovania programov (a to aj vzhľadom na zásady subsidiarity a proporcionality). Výslovný odkaz je osobitne dôležitý pre prácu v krajinách, kde je zapojenie miestnych a regionálnych orgánov obmedzené alebo nie je zavedené.

Okrem toho je nanajvýš dôležité, aby boli finančné prostriedky programov dostupné miestnym a regionálnym orgánom každého druhu a veľkosti vrátane orgánov vo vidieckych oblastiach, ako aj sprostredkovateľským mestám, keďže všetky tieto orgány pôsobia na rovnakých územiach a musia spolupracovať na dosiahnutí trvalo udržateľného (miestneho) rozvoja (ako sa vysvetľuje v územnom prístupe EÚ k miestnemu rozvoju).

V súlade s tým by sa v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) mali popri megaprojektoch stimulovať a financovať projekty malého rozsahu (napr. v nadväznosti na existujúce partnerstvá medzi mestami alebo inými zainteresovanými stranami na nižšej než celoštátnej úrovni alebo na iné multilaterálne partnerstvá) a malo by sa ďalej uľahčovať posilňovanie kapacít miestnych a regionálnych orgánov, aby všetky druhy miestnych a regionálnych orgánov mohli svojou prácou prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju.

Pozmeňovací návrh 10

COM(2018) 460 final – Hlava II – Kapitola III, článok 22 ods. 7

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Spolupráca medzi Úniou a jej partnermi môže mať okrem iného podobu:	Spolupráca medzi Úniou a jej partnermi môže mať okrem iného podobu:
[...]	[...]
b) opatrení administratívnej spolupráce, ako je twinning medzi verejnými inštitúciami, miestnymi orgánmi, vnútroštátnymi verejnými orgánmi alebo súkromnoprávnymi subjektmi poverenými plnením úloh vo verejnom záujme členského štátu a takýchto inštitúcií, orgánov a subjektov partnerského štátu alebo regiónu, ako aj opatrení spolupráce za účasti expertov z verejného sektora vyslaných z členských štátov a ich regionálnych a miestnych orgánov;	b) opatrení administratívnej spolupráce, ako je twinning medzi verejnými inštitúciami, miestnymi orgánmi, vnútroštátnymi verejnými orgánmi alebo súkromnoprávnymi subjektmi poverenými plnením úloh vo verejnom záujme členského štátu a takýchto inštitúcií, orgánov a subjektov partnerského štátu alebo regiónu, ako aj opatrení spolupráce za účasti expertov z verejného sektora vyslaných z členských štátov a ich regionálnych a miestnych orgánov, a to najmä prostredníctvom mechanizmu TAIEX a programu SIGMA;

Zdôvodnenie

Výslovná zmienka o využití mechanizmu TAIEX a programu SIGMA by pomohla podporiť využívanie vysoko účinných nástrojov technickej pomoci na všetkých úrovniach správy.

Príloha II: Oblasti spolupráce pre geografické programy

Pozmeňovací návrh 11

COM(2018) 460 final – Príloha II – Časť A, bod 1 písm. a)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Posilňovanie demokracie a demokratických procesov, správy vecí verejných a dohľadu vrátane transparentných a dôveryhodných volebných procesov;	Posilňovanie demokracie a demokratických procesov, správy vecí verejných a dohľadu na celoštátnej a nižšej úrovni vrátane transparentných a dôveryhodných volebných procesov na týchto úrovniach ;

Zdôvodnenie

V Európskom konsenze o rozvoji, na ktorom sa EÚ a jej členské štáty dohodli v roku 2017, sa regionálne a miestne orgány vyzývajú, aby vykonávali kontrolu a aktívne sa zúčastňovali na rozhodovacom procese (bod 83).

Zástupcovia Európskeho výboru regiónov sa zúčastnili na volebných pozorovateľských misiách na miestnej a regionálnej úrovni, čo prispieva k posilňovaniu a kvalite demokratických procesov.

Pozmeňovací návrh 12

COM(2018) 460 final – Príloha II – Časť A, bod 2 písm. l)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
podpora miestnych orgánov na mestskej úrovni pri zlepšovaní poskytovania základných služieb a rovnosti prístupu k potravinovej bezpečnosti, zabezpečovania dosiahnuteľného, dôstojného a cenovo dostupného bývania a kvality života, najmä pre ľudí žijúcich v neformálnych osadách a slumoch;	podpora miestnych a regionálnych orgánov na ich úrovni pri zlepšovaní poskytovania základných služieb a rovnosti prístupu k potravinovej bezpečnosti, zabezpečovania dosiahnuteľného, dôstojného a cenovo dostupného bývania a kvality života, najmä pre ľudí žijúcich v neformálnych osadách a slumoch;

Zdôvodnenie

V tomto článku sa navrhuje podpora miestnych orgánov s cieľom zlepšiť poskytovanie základných služieb na mestskej úrovni. Je dôležité výslovne uviesť, že cieľom NDICI je pracovať s celým „systémom miest“. Mestá sú len jednou zložkou systémov miestnej samosprávy v jednotlivých štátoch: výzvy týkajúce sa rozvoja v tretích krajinách musia spadať pod národné právomoci a musia byť riešené na základe miestnych daností na rôznych úrovniach verejnej správy, komunit a občianskej spoločnosti. Je to aj v súlade s územným prístupom EK k miestnemu rozvoju, v ktorom sa zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány často zohrávajú na danom území koordinačnú úlohu, konzultujú a spolupracujú so súkromným sektorom, s organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj s univerzitami, so vzdelávacími inštitúciami a s ďalšími úrovňami verejnej správy.

Príloha III: Intervenčné oblasti pre tematické programy

Pozmeňovací návrh 13

COM(2018) 460 final– Príloha III – vložiť nový bod 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>3. INTERVENČNÉ OBLASTI PRE MIESTNE A REGIONÁLNE ORGÁNY</p> <p><i>Posilňovanie úlohy miestnych a regionálnych orgánov ako aktérov v oblasti rozvoja prostredníctvom:</i></p> <p>a) <i>posilňovania právomocí miestnych a regionálnych orgánov, najmä prostredníctvom medzinárodných partnerstiev medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi európskych a partnerských krajín na vykonávanie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj prostredníctvom vyhradeného finančného krytia s cieľom posilniť ich spôsobilosti v oblasti správy vecí verejných a ich kapacity na zapájanie sa do politického dialógu s národnými orgánmi a podporovať decentralizačné procesy;</i></p> <p>b) <i>podpory decentralizovanej spolupráce pre rozvoj vo všetkých jej formách;</i></p> <p>c) <i>zvyšovania kapacít sietí miestnych a regionálnych orgánov v európskych a južných krajinách, platformami a združeniami s cieľom zabezpečiť dôležitý a pokračujúci politický dialóg v oblasti rozvoja a podporiť demokratickú správu, najmä územným prístupom k miestnemu rozvoju;</i></p> <p>d) <i>zintenzívnenia komunikácie s európskymi občanmi o otázkach rozvoja (zvyšovanie povedomia, zdieľanie znalostí, zapájanie), najmä v súvislosti s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja, a to v rámci členských štátov, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov.</i></p>

Zdôvodnenie

Treba objasniť podmienky zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do európskych programov nad rámec fázy programovania, ako aj spôsob, akým sa s nimi bude konzultovať o prioritách geografických programov. Doplnením intervenčnej oblasti osobitne pre miestne a regionálne orgány by neexistovali nijaké pochybnosti o tom, či sa tejto cieľovej skupine/tomuto príjemcovi/týmto partnerom bude venovať dostatočná pozornosť pri zavádzaní týchto politík do praxe.

V jednotlivých návrhoch týkajúcich sa témy „Susedstvo a svet“ sa výslovne neuvádza pridaná hodnota decentralizovanej spolupráce (t. j. medzinárodných partnerstiev medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi). Európske inštitúcie a členské štáty uznali decentralizovanú spoluprácu ako nástroj rozvoja v novom Európskom konsenze o rozvoji z roku 2017. Ide o skutočne účinný nástroj na zvyšovanie kapacity miestnych a regionálnych orgánov z partnerských krajín EÚ pri príprave plánov a poskytovaní služieb a na zlepšenie kvality decentralizačných reforiem. Tento druh medzinárodnej spolupráce existuje už celé desaťročia a zahŕňa mnohé európske miestne a regionálne orgány. Decentralizovaná spolupráca sa nemá chápať ako partnerstvá s obmedzeným tematickým rozsahom (napr. zásobovanie vodou, nakladanie s odpadom a územné plánovanie), keďže decentralizovaná spolupráca má potenciál posilniť širší rámec správy vecí verejných. V pilieri geografických programov by sa mal poskytovať priestor aj na takúto činnosť.

Pozmeňovací návrh 14

COM(2018) 460 final – Príloha III, bod 4 Intervenčné oblasti pre globálne výzvy

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>D. PARTNERSTVÁ</p> <p>1. Posilňovanie úlohy miestnych orgánov ako aktérov v oblasti rozvoja prostredníctvom:</p> <p>a) zvyšovania kapacít sietí miestnych orgánov v európskych a južných krajinách, platforiem a združení s cieľom zabezpečiť dôležitý a pokračujúci politický dialóg v oblasti rozvoja a podporiť demokratickú správu, najmä územným prístupom k miestnemu rozvoju;</p> <p>b) zintenzívnenia komunikácie s európskymi občanmi o otázkach rozvoja (zvyšovanie povedomia, zdieľanie znalostí, zapájanie), najmä v súvislosti s cieľmi udržateľného rozvoja, a to v rámci Únie, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín.</p>	

Zdôvodnenie

Keďže v pozmeňovacom návrhu 13 sa dopĺňa osobitná intervenčná oblasť pre miestne a regionálne orgány, miestne a regionálne orgány sa následne odstraňujú z intervenčných oblastí pre globálne výzvy.

Návrh IPA III

Pozmeňovací návrh 15

COM(2018) 465 final, článok 6

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>5. Komisia v spojení s členskými štátmi vykonáva aj potrebné kroky s cieľom zabezpečiť, aby boli miestne a regionálne orgány zapojené do určenia osobitných cieľov, ktoré sa sledujú prostredníctvom pomoci podľa tohto nariadenia.</p>

Zdôvodnenie

Keďže osobitným cieľom nariadenia IPA III bude posilniť účinnosť verejnej správy a podporiť štrukturálne reformy a dobrú správu vecí verejných na všetkých úrovniach, miestne a regionálne orgány by mali byť zapojené do strategického plánovania. Komisia by zároveň mala zaviesť operačné postupy *ad hoc*, ktoré umožnia využívať nástroj technickej pomoci a výmeny informácií (TAIEX) a mechanizmus vytvárania partnerstiev (Twinning) na spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi členských štátov a kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín.

Pozmeňovací návrh 16

COM(2018) 465 final, článok 9 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Na programy cezhraničnej spolupráce medzi prijímateľmi uvedenými v prílohe I a členskými štátmi sa v súlade s ich potrebami a prioritami orientačne alokuje suma do výšky 3 % finančného krytia.	Na programy cezhraničnej spolupráce medzi prijímateľmi uvedenými v prílohe I a členskými štátmi sa v súlade s ich potrebami a prioritami a vrátane podpory na budovanie kapacít na miestnej a regionálnej úrovni orientačne alokuje suma do výšky 3 % finančného krytia.

Zdôvodnenie

Budovanie kapacít na miestnej a regionálnej úrovni by malo byť jednou z priorit, ktoré sa majú odzrkadliť v pridelených finančných prostriedkoch.

Pozmeňovací návrh 17

COM(2018) 465 final – Príloha II

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	f) Podpora miestnej a regionálnej správy vecí verejných a posilnenie plánovania a administratívnej kapacity miestnych a regionálnych orgánov.

Zdôvodnenie

Táto tematická priorita by sa nemala uvádzať len v rámci pomoci pre cezhraničnú spoluprácu.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvodné pripomienky

- so záujmom berie na vedomie návrhy Komisie týkajúce sa VFR na roky 2021 – 2027 vrátane návrhov v rámci okruhu Susedstvo a svet, najmä návrhy týkajúce sa nového NDICI a predĺženia nástroja predvstupovej pomoci (IPA) v nástroji IPA III;
- víta skutočnosť, že navrhovaný rozpočet na vonkajšiu činnosť Európskej únie sa má zvýšiť (až na 123 miliárd EUR v porovnaní s 94,5 miliardy EUR v období rokov 2014 – 2020), čo sa rovná približne 10 % celkového VFR (podľa návrhu); považuje to za bezprostredne potrebné vzhľadom na globálne výzvy a zdôrazňuje, že je nutné považovať toto navrhované zvýšenie za minimum počas súčasných rokovaní o VFR;
- oceňuje zámer Komisie zvýšiť súdržnosť, ucelenosť a flexibilitu vonkajšej činnosti EÚ vzhľadom na globálne výzvy, ako sú zmena klímy a rozsiahla urbanizácia a sociálna a hospodárska nestabilita, ktoré si vyžadujú viacrozmerne a komplexné riešenia alebo prístupy;
- víta plánované zvýšenie účinnosti zlúčením viacerých nástrojov vonkajšej činnosti do navrhovaného NDICI so zámerom splniť ciele trvalo udržateľného rozvoja a budovať odolnosť v súlade so stanoviskom VR 2017/03666; pripomína však, že všetko bude závisieť od zavedenia súčasných návrhov do praxe – v každom prípade by sa malo zabrániť rozširovaniu priepasti medzi politikou a vykonávaním (t. j. aby sa podmienky neupravovali, aby boli tiež flexibilnejšie);

5. pripomína skutočnosť, že miestne a regionálne orgány sú súčasťou piliera globálnych výziev navrhovaného NDICI a uvádzajú sa aj v „regionálnej“ časti geografického piliera; a rád by dostal uistenie ostatných inštitúcií EÚ, že miestnym a regionálnym orgánom sa skutočne poskytnú jednoduchý prístup k týmto programom a rozpočtom;
6. súhlasí s tým, že podpora investícií zameraných na tvorbu pracovných miest a posilnenie úlohy súkromného sektora majú zásadný význam pre rozvoj, a preto víta Oznámenie o novej africko-európskej aliancii pre udržateľné investície a pracovné miesta: posunutie nášho partnerstva pre investície a pracovné miesta na vyššiu úroveň, ktorého cieľom je pomôcť vytvoriť v Afrike 10 miliónov pracovných miest;
7. zdôrazňuje, že zapojenie miestnej a regionálnej úrovne správy v tretích krajinách a vyčlenenie osobitných finančných prostriedkov pre ňu prispieje k rozvoju na miestnej úrovni, a tým pomôže EÚ dosiahnuť svoje ciele;
8. víta predĺženie nástroja predvstupovej pomoci (t. j. IPA III) ako dôležitého a účelového nástroja a oceňuje, že osobitnými cieľmi IPA III bude posilňovanie efektívnosti verejnej správy a podpora štrukturálnych reforiem a dobrej správy vecí verejných na všetkých úrovniach, ako aj podpora územnej a cezhraničnej spolupráce;

Výzvy a príležitosti

9. sa domnieva, že integrácia viacerých nástrojov vonkajšej činnosti do jedného NDICI predstavuje výzvy aj príležitosti a zdôrazňuje, že NDICI by mal aj naďalej slúžiť cieľom trvalo udržateľného rozvoja. Doteraz sa vyvíjali snahy o ich splnenie prostredníctvom ERF;
10. je znepokojený skutočnosťou, že prístup miestnych a regionálnych orgánov k financovaniu by sa mohol stať zložitejším alebo menej zjavným – keďže sa opatrenia v rámci vonkajšej činnosti čoraz viac pridávajú na základe geografických kritérií – v závislosti od osobitných stratégií danej krajiny, ktoré sú zatiaľ neznáme; vyjadruje obavu, že zvýšené využívanie stratégií a programovania vedených jednotlivými štátmi na základe kľúčových priorít a strategických investícií do infraštruktúry povedie k zvýšenému kladeniu dôrazu na prijímateľov na vnútroštátnej úrovni a k potenciálne menšej pozornosti voči rozhodovaniu a zapojeniu mnohých zainteresovaných strán o všetkých fázach programovania;
11. zdôrazňuje význam zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do rozvoja stratégií a programovania a do vykonávania programovania a význam tvorby rámcov monitorovania a hodnotenia na miestnej úrovni. Tým by sa zabezpečilo, že by pomoc bola zameraná na potreby uchádzačov, to aj na miestnej a regionálnej úrovni. Pri pridelení finančných prostriedkov na základe výkonnosti by sa malo prihliadať na pokrok smerom k decentralizačným reformám a miestnej demokracii/dobrej správe vecí verejných na všetkých úrovniach;
12. je sklamaný, že v budúcom období VFR sa navrhuje zrušenie vyhradeného rozpočtového riadku pre miestne orgány, ktorý je k dispozícii v rámci DCI, a žiada podrobnejšie vysvetlenie v odôvodnení zrušenia tohto vyhradeného rozpočtu napriek množstvu dobrých skúseností s grantmi/programami pre miestne orgány; žiada, aby sa tento rozpočet obnovil;
13. zdôrazňuje, že hoci rozpočtový riadok pre miestne orgány v rámci súčasného DCI nebol úplne vyčerpaný, príliš rýchlo sa dospelo k záveru, že to súvisí s nedostatočnou kapacitou miestnych a regionálnych orgánov. Závažnejšie mohli byť v skutočnosti iné dôvody, ako sú napríklad prísne požiadavky týkajúce sa spolufinancovania a zložité postupy predkladania žiadostí; vyzýva inštitúcie EÚ, aby namiesto rozhodnutia o priamom zrušení poskytli priestor na zlepšenie dostupnosti tohto rozpočtového riadku;
14. je pripravený podeliť sa v nadchádzajúcich mesiacoch o rôzne (dobré i zlé) skúsenosti členov Výboru regiónov so súčasným rozpočtovým riadkom pre miestne orgány s inými inštitúciami EÚ;

15. je pripravený uľahčiť dialóg a spoluprácu s miestnymi a regionálnymi orgánmi v krajinách zapojených do procesu rozširovania a krajinách susedstva prostredníctvom existujúcich orgánov a platforiem (ARLEM, CORLEAP, zmiešané poradné výbory a pracovné skupiny a strategické partnerstvá Európskej komisie so združeniami miestnych a regionálnych orgánov vrátane platformy CEMR-PLATFORMA) a prispieť tak k dosiahnutiu cieľov stanovených v nariadeniach o NDICI a IPA. Zdôrazňuje, že partnerské opatrenia a programy medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi z EÚ a krajín mimo EÚ, ako je Nikózijská iniciatíva na budovanie kapacít v líbyjských obciach, sú dôkazom toho, v akom rozsahu sa môže spolupracou miestnych a regionálnych orgánov presadzovať stabilita a prosperita v našom susedstve;

16. vyzýva inštitúcie EÚ, aby bez ohľadu na výsledky zachovali dostupnosť finančných prostriedkov pre miestne a regionálne orgány všetkých druhov a veľkostí vrátane takýchto orgánov vo vidieckych oblastiach, ako aj pre sprostredkovateľské mestá, ako strediská trvalo udržateľného a inkluzívneho rastu a inovácií, čím by sa uplatnil územný prístup EÚ k miestnemu rozvoju;

17. naliehavo žiada, aby sa novým NDICI stimulovali a financovali aj projekty malého rozsahu (napr. v nadväznosti na existujúce partnerstvá medzi mestami alebo inými zainteresovanými stranami na nižšej než celoštátnej úrovni alebo na iné multilaterálne partnerstvá) a ďalej uľahčovalo posilňovanie kapacít miestnych a regionálnych orgánov, aby boli schopnejšie vykonávať svoju koordinačnú úlohu v oblasti územného rozvoja a v posilňovaní prepojení medzi mestami a vidiekom;

18. naliehavo žiada zákonodarcov EÚ, aby upravili navrhované nástroje (t. j. NDICI a IPA III) s cieľom ďalej zvýšiť strategickú podporu pre miestne a regionálne orgány a demokraciu na nižšej ako vnútroštátnej úrovni. Posilnením podpory pre miestnu demokraciu by sa zvýšila viditeľnosť opatrení EÚ tým, že by sa reformné procesy priblížili občanom, a ďalej by sa upevnila zodpovednosť za reformný proces v partnerských krajinách;

19. pripomína, že ďalším dôvodom na súdržnú podporu a posilňovanie postavenia miestnych a regionálnych orgánov je skutočnosť, že 65 % cieľov trvalo udržateľného rozvoja nie je možné dosiahnuť bez aktívneho zapojenia miestnych a regionálnych orgánov;

20. zdôrazňuje, že v tejto súvislosti je dôležitým nástrojom decentralizovaná spolupráca v oblasti rozvoja (vo všetkých jej formách), ako ju uznávajú európske inštitúcie a členské štáty v Európskom konsenze o rozvoji; žiada, aby sa na túto úlohu a tento nástroj výraznejšie prihliadalo v NDICI;

21. požaduje, aby sa sledovali a plnili politické ciele, ktoré sa osobitne týkajú spolupráce medzi EÚ a krajinami susedstva, a to bez ohľadu na zlúčenie predtým samostatných nástrojov; Najmä pomoc EÚ pre miestne a regionálne orgány z partnerských krajín a spolupráca s týmito orgánmi nesmie finančne ani organizačne utpieť v dôsledku zvýšenej flexibility pri pridelovaní finančných a iných zdrojov medzi rôznymi geografickými a tematickými programami;

22. je sklamaný, že činnosti v rámci programov TAIEX, Twinning a Sigma sa použili predovšetkým v prospech ústrednej verejnej správy prijímateľských krajín, zatiaľ čo všetky kapitoly *acquis* sú (ne)priamo prepojené s miestnymi a regionálnymi orgánmi (a ich právomocami), ktoré majú vzhľadom na svoj priamy vzťah s verejnosťou vynikajúce postavenie na to, aby účinne informovali o výhodách prístupu k EÚ a prínosoch a zárukách, ktoré EÚ poskytuje všetkým svojim obyvateľom, a to najmä pokiaľ ide o príjemcov v rámci IPA III. Víta skutočnosť, že nariadenie o NDICI obsahuje výslovný odkaz na využitie twinningu na ústrednej i miestnej a regionálnej úrovni, očakáva však, že sa na týchto úrovniach budú využívať aj ďalšie nástroje ako napríklad TAIEX a SIGMA;

Návrhy a odporúčania

23. vyzýva Komisiu, aby v každom prípade zabezpečila riadne konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane miestnych a regionálnych orgánov a ich včasný prístup k relevantným informáciám, ktoré im umožnia zohrávať zmysluplnú úlohu v procese tvorby, vykonávania a súvisiaceho monitorovania programov;

24. dôrazne odporúča, aby sa miestnym a regionálnym orgánom poskytol osobitný, samostatný program s vyčleneným rozpočtom v oblasti rozvojovej spolupráce a aby sa zároveň na tieto orgány v celom programovaní prihliadalo ako na prijímateľov;

25. vyzýva inštitúcie EÚ, aby zaistili, že miestne a regionálne orgány budú dostatočne vybavené na to, aby preniesli ciele trvalo udržateľného rozvoja na miestnu úroveň, a aby tento program výslovne uviedli v nariadeniach o zriadení nástrojov. Okrem toho by pomohlo, keby sa význam tohto programu odzrkadlil aj v nadchádzajúcich špecifikáciách rozpočtu;
26. vyzýva Komisiu, aby zaviedla operačné postupy *ad hoc*, ktoré umožnia využiť mechanizmy nástrojov TAIEX a Twinning na spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi členských štátov a partnerských krajín;
27. víta iniciatívu Európskej komisie na vykonanie hodnotenia podpory EÚ pre miestne orgány v regiónoch zapojených do procesu rozširovania a v regiónoch susedstva počas rokov 2010 až 2018 a odporúča, aby sa skúsenosti z regionálnych programov/projektov na podporu miestnych orgánov, akými sú nástroj pre miestnu samosprávu, Primátori a starostovia za hospodársky rast a Dohovor primátorov a starostov z krajín Východného partnerstva, použili na vytvorenie podobnej podpory pre miestne a regionálne orgány v ostatných regiónoch;
28. víta skutočnosť, že „podpora miestnej a regionálnej správy vecí verejných a posilnenie plánovania a administratívnej kapacity miestnych a regionálnych orgánov“ sa uvádza ako tematická priorita pre pomoc v oblasti cezhraničnej spolupráce (príloha III), a žiada, aby bola rovnaká tematická priority zaradená do prílohy II nariadenia o IPA III.

V Bruseli 6. decembra 2018

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ
